

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 383/2020
03.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА ЗА ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ ДР БУДИСЛАВ БАБИЋ БЕЛА ЦРКВА, Светозара Милетића бр. 55, чији је пуномоћник Бранислав Матић, адвокат у ..., са умешачем на страни тужиоца ФОНД ЗА КАПИТАЛНА УЛАГАЊА АПВ, НОВИ САД, Булевар Михајла Пупина 16, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат у ..., против тужених: 1. АА из ..., 2. „RAD GRADEX ВВ“ ДОО ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО АПАТИН, Милоша Обилића 31, и 3. ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Милош Лончар, адвокат у ..., ради раскида уговора и исплате, вредност предмета спора 43.127.937,07 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 519/18 од 06.12.2019. године, исправљеној решењем истог суда од 01.07.2020. године у седници већа одржаној дана 03.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 519/18 од 06.12.2019. године, исправљена решењем Привредног апелационог суда Пж 519/18 од 01.07.2020. године, у ставу I изреке.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Новом Саду 3 П 1262/14 од 10.10.2017. године у ставу I изреке пресуде одбачена је тужба тужиоца у делу којим тужилац тражи да се раскине Уговор за извођење радова, а из области високоградње, изградње новог објекта болнице, Специјалне болнице за плућне болести др Будислав Бабић у Белој Цркви, бр. .. закључен дана 9.4.2008. године, између тужиоца, Фонда за капитална улагања Нови Сад и АА ПР СЗР Рад из Апатина, I Анекс уговора за извођење радова, а из области високоградње, изградње новог објекта болнице, Специјалне болнице за плућне болести др Будислав Бабић у Белој Цркви, бр. .. закључен дана 09.04.2008. године који Анекс је закључен 17.02.2009. године између тужиоца Фонда за капитална улагања Нови Сад и АА ПР СЗР Рад из Апатина, II Анекс уговора за извођење радова, а из области високоградње, изградње новог објекта болнице, Специјалне болнице за плућне болести др Будислав Бабић у Белој Цркви, бр. .. закључен дана 09.04.2008.

године, који Анекс је закључен 28.09.2009. године између тужиоца, Фонда за капитална улагања Нови Сад и АА ПР СЗР Рад из Апатина, Уговор о додатним радовима на изградњи новог објекта болнице Специјалне болнице за плућне болести др Будислав Бабић у Белој Цркви, бр. .. закључен дана 09.04.2008. године, који Уговор о додатним радовима је закључен 03.11.2009.г. између тужиоца, Фонда за капитална улагања Нови Сад и АА ПР СЗР Рад из Апатина, Уговор о јавној набавци мале вредности за стручни и финансијски надзор, који је закључен између тужиоца и ББ ПР Агенција за пројектовање, инжењеринг, надзор и консалтинг ВВ, који уговор је код тужиоца евидентиран под бр. .. . Ставом II изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио наплату главнице од 32.178.771,40 динара са законском затезном каматом од 30.06.2015. године до исплате, 8.641.717,35 динара са законском затезном каматом од 21.08.2014. године до исплате, 2.307.448,32 динара са законском затезном каматом од 30.06.2015. године до исплате и у ставу III изреке обавезан је тужилац да туженом првог, другог и трећег реда исплати 1.478.870,00 динара на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом почев од дана извршности ове одлуке до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 519/18 од 06.12.2019. године, исправљеном решењем Привредног апелационог суда Пж 519/18 од 01.07.2020. године, делимично је потврђена пресуда Привредног суда у Новом Саду 3 П 1262/14 од 10.10.2017. године у ставу I изреке пресуде, а иста је укиута у ставу II и ставу III изреке и предмет се враћа првостепеном суду на поновни поступак у том делу.

Против другостепене пресуде у потврђујућем делу тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11..18/20) Врховни касациони суд је одлучио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је поднео тужбу којом је тражио да се раскину Уговор за извођење радова бр. .. закључен дана 09.04.2008. године између тужиоца, финансијера и туженог првог реда, I Анекс уговора за извођење радова од 09.04.2008. године, II Анекс уговора за извођење радова закључен 28.09.2009. године, Уговор о додатним радовима на изградњи новог објекта болнице Специјалне болнице за плућне болести др Будислав Бабић у Белој Цркви, бр. .. закључен дана 03.11.2009. године, као и Уговор о јавној набавци мале вредности за стручни и финансијски надзор, који је закључен између тужиоца и ББ ПР Агенција за пројектовање, инжењеринг, надзор и консалтинг „ВВ“ ..., од 22.04.2008. године. Предмет уговора за извођење радова бр. .. од 09.04.2008. године са каснијим анексима био је изградња новог објекта Специјалне болнице за плућне болести др Будислав Бабић у Белој Цркви у свему према главном пројекту, техничкој документацији, одобрењу за изградњу, конкурсној документацији и понуди извођача бр. .. од 21.03.2008. године другим важећим прописима, техничким нормативима и обавезним

стандардима који важе за предметну врсту радова. Парничне странке су закључиле и Уговора о додатним радовима на изградњи новог објекта Специјалне болнице за плућне болести др Будислав Бабић у Белој Цркви, бр. .. дана 03.11.2009. године чији су предмет додатни радови на изградњи новог објекта Специјалне болнице који су ближе спецификовани и одређени самим уговором. Такође, дана 22.04.2008. године тужилац, као инвеститор и Агенција за пројектовање, инжењеринг, надзор и консалтинг „ВВ“ ..., ББ ПР, као извођач, су закључили Уговор о јавној набавци мале вредности за стручни и финансијски надзор за извођење радова на изградњи Специјалне болнице за плућне болести Др. Будислав Бабић Бела Црква ради обављања послова стручног и финансијског надзора за извођење радова на изградњи Специјалне болнице, спратности П + 3, габарита 41,74 x 14,24 м. Тужилац и првотужени су дана 23.03.2012. године одржали састанак на коме су се споразумели да се радови који су отпочели 09.04.2008. године настављају 26.03.2012. године чији завршетак је предвиђен за 20.04.2012. године. Како радови нису завршени ни наведеног датума, тужилац је сачинио писмо упозорења у коме је истакао да су радови требало да буду завршени још 15.11.2008. године и да стога има право на накнаду уговорне казне од 7.499.894,90 динара. Захтевом од 27.03.2013. године тужилац је тражио од Агенције „ВВ“ доставу података у вези са надзором о радовима на изградњи Специјалне болнице, а Захтевом од 22.04.2013. године тужилац је од ове Агенције тражио извештај о завршености објекта. Првотужени је испоставио шест привремених ситуација и исте су потписане и оверене од стране инвеститора, извођача и надзорног органа.

На темељу тако утврђених чињеница нижестепени судови налазе да нису испуњени услови за поступање по тужби у делу којим је тужилац захтевао раскид због неиспуњења предметних уговора и припадајућих анекса. Налазе да је тужба за раскид уговора судском пресудом недозвољена према одредбама материјалног права. Сматрају да се код преображајних тужби изриче правна промена предвиђена материјалноправним прописима и под тим условима таква тужба може бити допуштена. Закључују да се у случају раскида због неизвршења уговорне обавезе раскид врши једностраном изјавом воље која се саопштава другој уговорној страни, а у случају спора о пуноважности дејства таквог уговора или престанку дејства уговора услед давања изјаве о раскиду странкама остаје само могућност да поднесу тужбу за утврђење.

Према оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно закључили да нису испуњени услови за поступање по тужби тужиоца у делу којим захтева да се раскину уговори ближе опредељени тужбеним захтевом, односно да су у том делу испуњени услови за одбацивање тужбе.

Ревизијом тужиоца оспорава се изнето становиште нижестепених судова. По наводима ревидента није могла да му буде ускраћена судска заштита за вршење преображајног права за раскид уговора због неиспуњења из разлога што тужба у том погледу није забрањена. Сматра да раскид уговора због неиспуњења, поред вансудског, може остварити и судским путем.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе тужиоца.

Преображајна тужба је конститутивног карактера којом се у случају њеним усвајањем мења доташњи положај и односи учесника у поступку, јер се њом врши

настанак, промена или успостављање одређених субјективних права. Преображај у праву настаје тек наступом правноснажности преображајне судске одлуке, тако да тужилац у парници не може на другачији начин да оствари намеравану правну заштиту. Остваривање преображајног права судским путем мора бити одређено одредбама материјалног права, због чега за преображајне тужбе важи принцип ограниченог броја – numerical clauses. Вршење преображајних права судским путем је изузетак, а привило је да се она проводе неформалним изјавама воље, као што је то случај и код раскида уговора због неиспуњења из члана 124. Закона о облигационим односима. Остваривање правне заштите код преображајних права која се врше неформалним путем даје повод спору, али се спорност у том случају решава путем расправљања правних последица која изјава једне уговорне стране треба, односно може да произведе.

У таквој ситуацији, захтев који садржи декларацију да је одређени уговор раскинут представља правно средство уговорне стране која врши право на раскид уговора због неиспуњења да од себе отклони неизвесност у вези исхода конкретног пословног односа и истовремено оствари правну заштиту код регулисања последица раскида према другој уговорној страни. У конкретној тужби тужилац није поступио на описани начин, већ захтева да се судским путем раскине уговор и то због неиспуњења супротне стране. Изрицање раскида уговора због неиспуњења од стране суда по преображајној тужби није могуће и не може уживати правну заштиту према одредбама материјалног права. Овакво становиште основ налази и у правној природи изјаве о раскиду уговора због неиспуњења, јер би супротно значило да би правне последице такве изјаве у корист тужиоца могле наступити тек када би судском одлуком био раскид установљен, што би било супротно одредби члана 132. Закона о облигационим односима.

То су разлози због којих је Врховни касациони суд применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу првом изреке.

**Председник већа, судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић